

OBSAH

Předmluva	11
Proč nám to nelítá aneb odvaha věřit	13
Křesťan v Evropě	17
O fundamentalismu	21
Ježíš huj, církev fuj!	25
O existenci	28
Co s Desaterem	32
Jak ses stal člověkem	35
Evangelík není antikatolík ani antisemita	37
Pod jedním obloukem	41
Ani polovina evangelia	45
Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili	49
Nespokojenost není nevděčnost	53
Rehabilitace pokání	57
Hluboce věřící?	61
Otče náš – otčenáš	65
Pár slov, ale k srdci	69
Krůček správným směrem	73

Ctnost z nouze	77
Jak je snadné stát se kazatelem	81
Přesvědčivé kázání	85
Cesta k svatosti	89
Hlavně zdraví?	92
Chléb ze tří měřic mouky	94
O církevních a světových dějinách	97
Pravý Bůh a pravý člověk aktuálně	100
Strach ze světa	103
Znovu se narodíte a obraťte se!	105
Není smrt jako smrt	109
Budoucnost církve	113
Království Boží a řeč našeho kázání	116
Místo doslovu	123
Rejstřík biblických odkazů	125

PŘEDMLUVA

Texty, které máte před sebou, byly napsány v devadesátých letech. Ale ne minulého století, jak by se dalo očekávat, nýbrž v devadesátých letech autorova života. Evangelický farář Josef Veselý, lidově zvaný Pepíček, je neuvěřitelný stařec ducha mladého, který čte, promýšlí a píše, jako by mu bylo o třicet let méně. Boží přízeň mu nadělila nejen vzpřímenou postavu a gentlemanké chování, ale také vzácný smysl pro humor, kterému se od nepaměti říkává „suchý“. Pepíček mi vždycky připomínal Paulova šíleného dědečka z beatlesáckého filmu Perný den, a tím vzbuzoval mou dobrou náladu, sotva se objevil. A co teprve když promluvil – je totiž vtipný a moudrý! A přívětivý, i když třeba nesouhlasí!

Je úžasné mít přítele o šestačtyřicet let staršího...

Články publikované v tomto výboru původně vyšly ve směs v Evangelickém týdeníku (Kostnické jiskry), kterému přes všechny výhrady Josef Veselý zůstává celoživotně věrný. Výjimku tvoří závěrečná stať „Království Boží a řeč našeho kázání“, kterou Josef Veselý přednesl kolegům na brněnské pastorálce a která pak byla publikována v měsíčníku Protestant. Jsem rád, že něco z plodů výjimečného člověka, písmáka a teologa zůstane takto uchováno v knížce. Ač jazyk může připadat mladé generaci přece jen trochu dřtovější, naléhavost otázek a nesouhlasů je nepřeslechnutelná. Zaujatost evangeliem podle svědectví Písma bude i nadále inspirativní. Hodně zdraví, a děkujeme!

Štěpán Hájek, 1. září 2010

P.S.: Děkuji také Evě Květonové, Pavle Veselé a Anně Trusínové, které se na přípravě knížky podílely.

PROČ NÁM TO NELÍTÁ ANEB ODVAHA VĚŘIT

Víra vzniká z kázání Božího slova působením Ducha svatého. Na cestu víry jsme se pustili, když nás rodiče nebo pan farář povzbudili tou cestou jít. Zdálo se nám, že jde o maličkost, rozhodně ne o největší rozhodnutí života. Bibli jsme znali z domova nebo aspoň z církve. Teď půjde jen o to, domnívali jsme se, abychom do ní hlouběji vnikli a osvojili si z ní to, co by nám pomohlo na cestě života. Co si máme myslet o Bohu, aby to bylo správně, tak zněla naše otázka. A jak s ním máme mluvit, jak najít cestu k němu a jak se s ním spřátelit? Z těchto všech otázek vykukuje starost člověka o sebe sama. Jako by tu Bůh byl jen k tomu, aby sloužil člověku. První překvapení přijde, když člověk konečně objeví, že Boží slovo vidí situaci zcela naopak, nejde o to, co si člověk má myslet o Bohu, ale co si Bůh myslí o člověku. A nakonec nejde o to, co člověk učiní pro Boha, ale co Bůh učinil pro člověka. Hledali jsme sami sebe a místo toho jsme našli Boha. Chtěli jsme se přiblížit k Bohu a on se přiblížil k nám. Postavil před nás otevřené dveře, zatímco my jsme chtěli poznat jen směr k nebi. Teprve tehdy se přiblížil okamžik skutečného rozhodnutí. Místo náboženství ve vlastní režii přišlo zjevení, jak o něm svědčí Boží slovo. Teprve tehdy jsme stáli před volbou – buď Boží slovo, nebo naše náboženství.

Boží slovo si činí nárok učit Boží službě v duchu a pravdě. Ale já mám své náboženství, svou zbožnost. Moje pojetí Boha nesouhlasí s Božím slovem. Kolikrát jsme slyšeli tuto větu ve známé formě: „Věřím v Boha,

ale jinak, než učí církev.“ Není to nic jiného než neochota dát se přesvědčit a dát Božím slovu za pravdu. Raději zůstanu při svém známém křesťanství, jak je pěstovali moji rodiče, než abych se vydával na nejisté cesty za Božím slovem. Zapomínám, že podle Božího slova nejen smíme, ale máme toužit po tom, co přesahuje všeliký rozum a každé pomyšlení. Můžeme růst, protože si to díky Bohu můžeme přát. Můžeme si přát, abychom prospívali a zráli Božími silami, jak o tom mluví Bible. Můžeme dát za pravdu Bohu a ne sami sobě. Můžeme mít odvalu věřit, neboť tématem bible je Bůh a ne lidé, Boží zbožnost a ne zbožnost židů, křesťanů nebo pohanů. Bible nás vede mimo lidské možnosti, otevírá před námi nový svět, svět Boží. Proto mějme odvalu věřit. Nepotřeboval bys ji, kdyby Bible obsahovala děje lidí, kdyby vyprávěla o jejich ctnostech. Našel by sis mezi nimi vzor hodný následování. Bible však nabízí nový svět, přivádí na scénu Boha jiného, než jsme o něm mysleli, většího, který se v Bibli zjevuje za a nad lidmi a jejich skutky. Tato bible nám svými příběhy klade otázku: věřit nebo nevěřit? Kdo stojí za Abrahamovou vírou, komu Abraham uvěřil? Koho zvěstovali proroci? Jakou mocí vstal Ježíš z mrtvých? O kom, v jakém jménu apoštolé kázali? Obsahem Bible je Bůh jiný, vždy nový. Ale kdo je tento jiný, nový Bůh?

Domníváme se, že dobře známe odpověď. Je to přece můj Spasitel, má duše se k němu obrátila jako k jedinému zachránci a Pánu. Stejně dobře známe odpověď na otázku, co je ten nový svět: je to království připravené našemu malému stádečku v nebesích. Jiní řeknou, že Bůh je pro ně pramen života, který začne proudit, když se odvrátíme od světa, a nový svět je pokoj duše, která se skryla s Kristem v Bohu. To všechno známe z Bible, včetně toho, že Bůh nás čeká a přijme nás, abychom se těšili z občanství v nebesích, když nejprve projdeme soužením a nedostatečností života. Nový svět je pak ta tichá věčnost, která jed-

noho dne přijme věřící. To vše jsou čisté biblické pravdy, na nichž často chceme mít dosti. Nejsou však úplné. Že by se udály ty velké děje od Abrahama po Krista, od seslání Ducha svatého na apoštoly až po obrácení apoštola Pavla jen proto, aby se jednotlivá duše, moje a vaše mohly obrátit, nalézt pokoj a přijít jednoho dne do nebe? Slyšíte a cítíte, jak lidé a my s nimi zužujeme děje, které se týkají celého stvoření, na maličké jeviště svého života nebo jeho malé části.

Cožpak Bůh není větší? Vezměte do ruky Bibli a listujme. Kolik je tu ohromujících dějinných zvrátů, kolik mocností a bojů, usilujících o nadvládu, a kolik slibů, stále obnovovaných, že budoucnost světa a lidí je v Božích rukou! A my bychom si chtěli myslet, že jde o nás, jak se známe z kostela? Měříme Boha svým měřítkem, myslíme o něm svými představami a podle svých přání si přejeme, aby nás ochraňoval. Větší než naše představy je náš Bůh! Ale Bible nám neustále vkládá do úst otázku: Kdo je vlastně Bůh? Kdybychom se dali přivést až na práh Božího království, naše odpovědi by nebyly příliš malé, příliš úzké a krátké. Na prahu Božího království se nebudeme tázat, budeme vidět, slyšet, vědět. Tážeme-li se, kdo je Bůh, a jsou-li naše odpovědi malé, úzké a krátké, je to tím, že jsme se zastavili někde na cestě, která vede k otevřeným dveřím nového světa. Nedovolili jsme Bibli, aby k nám promluvila svobodně, přestali jsme skutečně věřit.

Tomu, kdo se zastavil, se pravda zatemní, stane se z ní věc problematická, ponurá, nudná a bezvýznamná. Kdo si dal přistříhnout křídla nebo si je sám přistříhl, nechť se nediví, že „mu to nelítá“. A naopak, najdeme-li Boha v Bibli a nevzpíráme se tomu, co jsme tam viděli a slyšeli, dostáváme se do situace Pavla, který se před Damaškem nevzepřel nebeskému vidění: uvěřil Bohu a poznal jej jako milosrdného, jenž odpouští všechny nepravosti. Pavlovi odpustil jeho zlou minulost, že v nevěře a nevědomosti

se rouhal a pronásledoval církev Páně. Jak by nám neodpustil všechno, čím jsme zatížili svůj život? Kéž bychom se odvážili věřit, že Bůh je náš nebeský Otec, jenž učinil věčnost pro tento čas a již ji v tomto čase začal zjevovat. On má v úmyslu stvořit nový svět.

Kéž bychom se odvážili věřit, že Boží Syn je nejen náš prostředník, ale i Spasitel celého světa a všechno stvoření po něm sténá. Kéž bychom se odvážili věřit, že Duch svatý nejen uklidňuje naše srdce, ale proniká do světa a nepřestane působit, dokud se tu nezjeví svět nový. To nám Bible slibuje. Kéž Bůh nám pomáhá od nevěry k víře!

KŘESŤAN V EVROPĚ

Jeho vlast je však v nebesích, To ho někdy svádí k tomu, aby svou pozemskou vlastí pohrdl. Právem se chlubí, jestliže obstál ve víře v nebeské občanství jak za republiky, tak za temné vlády komunistů. A nyní opět je nakloněn nedbat příliš toho, že se z něho, občana České republiky, stal také občan Evropy. V křesťanství existuje někdy zjevně, někdy skrytě tendence učinit křesťana tak svobodným, jako jsou nebeští ptáci, kteří neznají žádných hranic, nejsou na zemi nikde doma. Domovské právo mají ve vesmíru, v nebesích. Církev odsoudila jménem Pavlovým tyto tendence a křesťanům v Římě připomněla, že mají vlast také na zemi. Pavel v 13.kapitole svého listu přikázal římským křesťanům velice rozhodně a zřetelně, aby se každý podřizoval vládní moci, a to z bázně před Bohem, pro svědomí, nikoli z bázně před trestem, neboť vládcové jsou v Boží službě, když se drží svých úkolů. Jsou Božími služebníky k našemu dobru. A ještě jim připomene, že římsští křesťané dobře činí, když platí daně. Apoštol nevidí, že by Bůh měl konkurenci v civilní vládě; ta je Božím služebníkem.

Teprve kruté pronásledování přimělo církev, aby odhalila protibožskou koalici státu a nazvala ji babylonskou nevěstkou. Avšak za normálních okolností platilo a platí, co Klement Alexandrijský napsal v 3.století o křesťanovi: „Stará se i o věci světské a o záležitosti toho místa, v němž se zdržuje. Když však je odvolán, nemá důvod obracet se zpátky, dychtí po věčném přibytku, zde na zemi je host, jeho vlast je v nebesích.“

Toto přeložení těžiště života do nebes se nám dnes jeví jako neodůvodněné. Naše křesťanství chce být záležitostí vezdejší. Domníváme se, že Nový zákon nás k tomu přivádí. Věrnost, kterou požaduje, se týká vezdejších vztahů. Táže se: Jak chceš milovat Boha, když nemiluješ svého bratra? Bůh v bratru je ten Bůh, kterého máš milovat. V tomto smyslu nebe je na zemi. Kdyby nás však Nový zákon nenapomínal: „Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale duši své uškodil“, snad bychom se dopustili omylu a rozuměli mu toliko jako návodu, jak žít na zemi. Nový zákon má však také druhou stránku: Učí nás umírat světu a očekávat nový život v slávě nebes. Uzavřeme: Bůh pro nás stvořil nebe i zemi. Ztratíme-li nebe, nezvětšíme zemi, jen ji zmenšíme. Cena života je v tom, že v sobě spojuje zemské s nebeským. Zemské ani nebeské samo nestačí vytvořit podmínky k dobrému a šťastnému životu.

Nyní je tedy křesťan v Evropě, v politickém a hospodářském seskupení mnoha větších i menších států. Pokud by politika byla jeho prvotním zájmem, ozval by se se svými politickými představami. Zejména by upozorňoval na nebezpečí, kdyby se některý z větších států chtěl postavit do čela Unie a rozhodovat podle svých zájmů. Avšak křesťanův prvotní zájem leží jinde: záleží mu především na biblické zvěsti o ospravedlnění hříšníka z Boží milosti pouhou vírou. Záleží mu na tom, aby se tato zvěst dostala k dnešnímu člověku, jenž je postaven před velké změny dnešního světa. Kdo mu může podstatně pomoci v jeho strachu i v jeho nadějích? Cílem zvěstování ospravedlnění je svoboda. Je to zvláštní svoboda, neboť jí vytváří evangelium o ospravedlnění. Zdá se, že o svobodě vědí snad všichni lidé, ale chápou ji jako nezávislost na poměrech, na věcech i lidech. Evangelická svoboda je jiná. Zajisté je také takovou nezávislostí, ale hlavně je svobodou vnitřní, osvobozuje člověka od něho samého, totiž od jeho hříchu, a tedy od viny, a činí ho svobodného pro

službu Bohu i bližnímu. Nazývám ji evangelickou pro její původ. Víím ovšem, že ona je také na programu všech konfesí, i římského katolictví. Aby člověk mohl žít pokojně se svým bližním a mohl místo samospravedlnosti hledat smíření, musí být svobodný. Jinak všechna řeč o svobodě je kulhavá, nikam nedojde. Nedokáže smířlivě jednat ani ve svém národě. Jak by mohl takový člověk smířlivě žít ve společenství mnoha národů, jejichž jinakost jej dráždí k nechápání a k nepřátelství? To, co evangelický křesťan chce přinést do Evropy, je evangelium, pro ně žádá otevřené dveře, tak aspoň to zamýšlel pro Evropu zajatec apoštol Pavel. Šlo mu také o osobní svobodu, proto se odvolal k císařskému soudu, avšak v najatém bytě přijímal všechny, kdo za ním přišli, zvěstoval Boží království a učil všemu o Pánu Ježíši Kristu bez bázně a bez překážek. (Sk 28,30.31)

Evangelická svoboda připravovala od doby reformace uznání všech lidských práv a svobod, svobodu svědomí, náboženskou svobodu a jiná lidská práva. Evangelický křesťan chce žít svobodně se všemi lidmi ve všech oblastech života. Vztah mezi křesťanskou svobodou a listinou lidských práv a svobod nelze přehlédnout, i když víme, že se lidská svoboda napájela a napájí z mnoha zdrojů. Přesto si křesťanská svoboda podává ruku se všemi, jimž jde o svobodného člověka. Mnohý dnešní Evropan je vytvářen hodnotami, které se odvozují z evangelické svobody, jakože tyto hodnoty tvoří základ demokratického státu. Evangeličtí křesťané se k takovému demokratickému státu hlásí a nemají jiné ambice, než aby mohli bez bázně a bez překážky zvěstovat evangelium. Evangelická křesťanská svoboda si ovšem nemůže ani nechce činit nárok, aby stát přijal křesťanství jako státní ideologii a byl křesťanský. Klidně a spokojeně souhlasíme, aby stát byl světonázorově neutrální. Křesťanská zvěst se obrací na všechny lidi bez nároku na společenskou ideologii; nechce jí být a proti jiným ideologiím nebojuje. Nemá v nich

nepřátele na úrovni, jimi jsou jen ďábel a smrt. Nemá také přátele v tak zvaných lidech té dobré vůle, která je ochotna znovu zaplést církve se společností. Naopak se snaží tento nepravý svazek pomáhat rozplést. Vůči státu a jeho politickému vedení nemá tedy požadavků, leč každé jeho rozhodnutí chce hodnotit podle toho, jak zajišťuje osobní svobodu, sociální spravedlnost a mír, i podle toho, jak udržuje životní prostředí.

Nezapomeňme, že evangelické církve jsou v Evropě menšinou. Jejich síla záleží podstatně na živosti jejich sborů, a sbory jsou nesený samostatným svědectvím jednotlivého křesťana tam, kde žije.